

Datum:
2026-10-01

Referensnummer:
Rnr-301-300

Klimat- och näringslivsdepartementet
Ruben Lönngrén
Diarienummer: KN2026/01568

Remiss av revidering av EU:s utsläppshandelssystem ETS 2026

Vi tackar för möjligheten att ge inspel till Klimat- och näringslivsdepartementet gällande revideringen av EU:s utsläppshandelssystem [Remiss av revidering av EU:s utsläppshandelssystem ETS 2026 - Regeringen.se](#)

Vi hoppas att våra synpunkter kan komma till nytta, och bistår gärna med hjälp i det fortsatta arbetet.

Vänliga hälsningar

Robert Tingvall

Robert Tingvall
vd Söderenergi

Söderenergi är en av Sveriges största fjärrvärmeproducenter och ägs av kommunerna Huddinge, Botkyrka och Södertälje. Söderenergi är ett renodlat produktionsbolag, och produktionen baseras på 99,4 % förnybara och återvunna bränslen: avfall från återvinningsbolag (främst byggavfall) och skogsindustri. Söderenergi bidrar till den cirkulära ekonomin och till avgiftning av samhället, samt har ett nettonollmål.

Bakgrund

Den 17 juli 2026 presenterade kommissionen förslag på revideringar av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) som en del av 2040-ramverket. Viktiga delar i förslaget är hur utsläppstaket bör justeras kommande handelsperioder, hur permanenta upptag ska få tillgodoräknas i handelssystemet samt hur den fria tilldelningen bör utvecklas. Kommissionen föreslår också att omfattningen av verksamheter som ingår i handelssystemet bör utökas till att även gälla avfallsförbränning.

Sammanfattning av våra synpunkter

Söderenergi anser att förslaget innehåller flera positiva delar, bland annat inkludering av permanenta negativa utsläpp, en harmoniserad inkludering av avfallsförbränning, fortsatt fri tilldelning för fjärrvärme och förstärkta finansieringsinstrument. Samtidigt sänks ambitionsnivån på ett sätt som riskerar att minska prissignalen, leda till uppskjutna investeringar och skapa sämre förutsättningar för de aktörer som går före i omställningen.

Läs Söderenergis huvudsakliga synpunkter nedan.

1. Utsläppstak

Söderenergi stödjer ett ambitiöst klimatmål för EU till 2040 och ser EU:s system för utsläppshandel som ett centralt styrmedel för att nå klimatneutralitet senast 2050. Systemet behöver ge en prissignal som driver omställning i form av elektrifiering, fossilfri energiproduktion, energieffektivisering och permanenta negativa utsläpp. Därför är Söderenergi kritiska till den föreslagna sänkningen av den nuvarande linjära reduktionsfaktorn från år 2031.

2. Permanenta koldioxidupptag och CCUS

Söderenergi är positiva till att permanenta koldioxidupptag inkluderas i ETS. Vi välkomnar att kommissionen föreslår ett centralt förvärvsprogram för *carbon removals* (s k CRCF-enheter där CRCF står för Carbon Removals Carbon Farming) finansierat med intäkter från auktionering av utsläppsrätter. Detta kan skapa en viktig långsiktig efterfrågan på bio-CCS och bidra till en marknad för negativa utsläpp.

Det är inte sannolikt att föreslagen finansieringsmekanism för uppköpsprogrammet kommer att vara tillräcklig, med ett troligt gap på upp till 60 miljarder Euro. Förslaget bör därför kompletteras med en tydlig finansieringsmekanism som säkerställer att de upphandlade upptagen motsvarar det ytterligare utsläppsutrymme som skapas, både i volym och över tid. Annars riskerar modellen att leda till högre nettoutsläpp än avsett.

Uppköpsprogrammet bör etableras så tidigt som möjligt, helst redan 2028, och utformas med långsiktiga, förutsägbara villkor och en balanserad riskfördelning mellan köpare och projektägare, så att CCS-projekt kan bli investeringsbara och leverera före 2035 (tillägg 261002).

Uppköpsprogrammet bör därtill utformas med hänsyn till olika teknikers mognad, leveransförmåga, kostnader och långsiktiga potential. Det är angeläget med likartade förutsättningar för investeringar i bio-CCS- respektive avfalls-CCS-anläggningar som hanterar både fossila och biogena koldioxidflöden, oavsett andel fossilt och biogent.

Söderenergi är positiva till Innovationsfondens fortsättning och inrättandet av IDB. Instrumenten bör ge långsiktigt förutsägbara villkor, minska risk och kapitalkostnad för investeringar som annars inte kommer till stånd.

Fördelningskriterier, koldioxidpremier och klimatkontrakt behöver vara transparenta och teknikneutrala. CCS från både fossila och biogena källor bör kunna omfattas oavsett procentuell fördelning. Stöd till avfalls-CCS bör utformas på ett sätt som inte missgynnar anläggningar som redan omfattas fullt ut av ETS.

Möjligheten till egen användning av CRCF-enheter (carbon removals) för att balansera utsläppsrätter är positiv. Samtidigt behövs en bestämd volym i det centrala uppköpsprogrammet för att säkra en tydlig efterfrågesignal, oberoende av hur många CRCF-enheter som används för egen balansering.

Reglerna för certifiering, verifiering och samspelet mellan EU ETS och CRCF behöver vara tydliga och administrativt effektiva. Det behöver särskilt klargöras hur CRCF-enheter som upphandlas av EU får användas, vem som kan göra anspråk på klimatnyttan och hur dubbelräkning ska undvikas. Regelverket bör tydligt ange hur projektens intäktsmodeller påverkas och hur överlappande certifiering, verifiering och anspråk ska undvikas.

Söderenergi välkomnar förslaget om CCU och bedömer att det kan leda till stärkta incitament. Det innebär att i större utsträckning flytta ETS-ansvaret för infångad koldioxid nedströms till den punkt där kolet faktiskt släpps ut till atmosfären. Detta kan minska risken för dubbelprissättning, stärka affärsmodellen för CCU och skapa bättre förutsättningar för att använda infångad koldioxid som råvara i produkter och syntetiska bränslen. Samtidigt kräver modellen tydliga regler för spårbarhet, rapportering och verifiering genom hela värdekedjan.

Söderenergi välkomnar att kommissionen föreslår ett mandat att ta fram regler för bokföring av blandade koldioxidströmmar med både fossil och biogen koldioxid. För anläggningar såsom avfallskraftvärmeverk kan detta bli avgörande för möjligheten att kombinera fossil CCS, bio-CCS och CCU på ett effektivt sätt. Reglerna bör baseras på faktiska fossila och biogena andelar i den infångade koldioxidströmmen, snarare än på schabloner eller standardiserade fördelningsnycklar. Det är också viktigt att den kommande genomförandeakten om "order of capture" utformas så att den möjliggör korrekt allokering av kolflöden och undviker dubbelräkning, utan att skapa en oproportionerligt stor administrativ börda.

3. Fri tilldelning

Fri tilldelning kan fortsatt behövas som skydd mot koldioxidläckage. Den bör då vara transparent, harmoniserad och riktad mot faktisk risk för koldioxidläckage.

Värme- och bränsleriktmärken bör utformas teknikneutralt och så att effektiv fjärrvärme, elektrifiering, återvunnen energi och utfasning av fossila bränslen inte missgynnas.

Förslaget om fortsatt fri tilldelning till fjärrvärme är viktigt, bland annat i relation till andra sektorsers förlängda fria tilldelning och för att värna konkurrenskraften gentemot enskilda fossilbaserade värmepannor. Det är också fortsatt viktigt att den fria tilldelningen även gäller för värme från avfallsförbränning.

Det är ett bra förslag att slopa de komplicerade reglerna om att vidta åtgärder i energikartläggningar som villkor för den fria tilldelningen. Förslaget att villkora fri tilldelning med en verifierad investeringsplan är bra eftersom det direkt kopplar till åtgärder för att minska utsläppen. Det är dock viktigt att man är tydlig med hur detta ska genomföras och följas upp, särskilt för investeringar som genomförs över längre perioder, omfattar flera anläggningar etc.

4. Inkludering av avfallsförbränning

EU-kommissionen har presenterat ett förslag till revidering av EU ETS som innebär att förbränning av icke-farligt avfall successivt inkluderas i systemet under perioden 2031–2034, inklusive en möjlighet till ett tillfälligt nationellt undantag, så kallad opt-out. Svenska avfallsförbränningsanläggningar omfattas redan fullt ut av EU ETS, medan motsvarande krav ännu inte gäller fullt ut för avfallsförbränning i stora delar av övriga Europa.

Söderenergi välkomnar att förbränning av icke-farligt avfall inkluderas i EU ETS på harmoniserade villkor.

Men den föreslagna infasningen 2031–2034 är för lång och innebär en senareläggning i förhållande till tidigare uttalad ambition om inkludering från och med 2028. Svenska anläggningar som redan omfattas fullt ut riskerar betydande merkostnader och sämre konkurrensvillkor under övergångsperioden.

Svenska anläggningar behöver under övergångsperioden köpa ett avsevärt större antal utsläppsrätter än vad som skulle ha krävts enligt kommissionens införandebana, vilket enligt Naturvårdsverkets analys motsvarar en merkostnad på uppskattningsvis omkring 17 miljarder kronor. Samtidigt är möjligheterna att föra kostnaden vidare begränsade. Uppströms försvåras kostnadsövervältringen av att avfallsmarknaden är internationell och att avfallsförbränning ännu inte omfattas av ETS i hela EU, vilket innebär att kostnaden inte fullt ut kan avspeglas i marknadspriset för avfallsbehandling. Nedströms begränsas möjligheten att höja priserna av konkurrensen från andra uppvärmningsalternativ, framför allt värmepumpar.

Konsekvensen blir att en stor del av kostnaden belastar anläggningsägarna direkt och försämrar deras ekonomiska förutsättningar.

Enligt en studie från Profu beror förslagets konsekvenser också på utvecklingen på marknaden för avfallsbehandling, exempelvis mängden restavfall som behöver behandlas, tillgänglig behandlingskapacitet och kostnaden för alternativa behandlingsmöjligheter.

Söderenergi anser att det är positivt att risken för omledning till deponi adresseras. Det är viktigt att deponier också omfattas av ETS. Om energiåtervinning har en tydlig CO₂-kostnad medan deponier är billigare finns det risk för att avfallsflödena styrs neråt i avfallstrappan, d v s till deponi med metan som utsläpp. Det är viktigt att beakta att man inte hamnar i en sådan situation, d v s att utsläppen flyttas mellan olika behandlingsmetoder.

Samtidigt krävs kompletterande produkt- och avfallspolitik för att minska mängden fossilt kol, särskilt fossil plast, i avfallsströmmarna.

Reglerna behöver ta hänsyn till att möjligheten att föra ETS-kostnaden vidare är begränsad både på den internationella avfallsmarknaden och på värmemarknaden. Försämrad ekonomi får inte fördröja investeringar i CCS eller undergräva fjärrvärmens konkurrenskraft.

Söderenergi anser att samma övergångsregler bör tillämpas för svenska anläggningar vad gäller redovisning av utsläppsrätter under införandeperioden 2031–2034. Vi anser också att det behöver införas kompensationsmekanismer för svenska anläggningar av att ha konkurrensnackdelar gentemot merparten av övriga EU i och med att inkluderingen flyttas fram till 2031 i stället för 2028, som även bör omfatta incitamentssystem för investeringar i avfalls-CCS. Utformning och omfattning behöver analyseras ytterligare.

En nationell opt-out får inte leda till lägre faktisk koldioxidkostnad eller svagare omställningsincitament än EU ETS. Likvärdigheten behöver följas upp på ett transparent och jämförbart sätt.